

Den norske Dommerforening
Fagutvalget for gjeldsforhandling og konkurs
24.02.2011

Justisdepartementet
Lovavdelingen

Ref: 201011637 EP IKR/bj
Høringsbrev av 18.11.2010

Høring om **Norsk internasjonal insolvensrett**

Fagutvalget oppfatter utredningen fra Mads Henry Andenæs, avgitt til Justisdepartementet i oktober 2010, som grundig, med gode reformforslag som det ikke er vanskelig å slutte seg til. Med hensyn til redegjørelsen for gjeldende rett fremstår den nærmest som en verdifull lærebok på et vanskelig tilgjengelig fagområde.

Det er grunn til, som også Andenæs gjør flere steder, å understreke viktigheten av at Norge, på dette meget sentrale internasjonale rettsområdet som alt for lenge har vært uregulert, snarest får på plass klare og praktiske regler som er enkle å forstå og praktisere, uten for mange formaliteter og store kostnader.

Utfordringen er den sterke internasjonaliseringen i virksomheters eierstruktur, handel og lokalisering, også utover Europa, som har skjedd de senere år, både når det gjelder store selskaper og virksomheter, men kanskje i særlig grad hva angår mindre selskap og enkeltmannsforetak, som stadig oftere har produksjons- og/eller handelsvirksomhet i flere land.

De fleste konkursboer med økonomiske interesser og tilknytninger over landegrensene er små og uten tilstrekkelige egne midler til i særlig grad å kunne dekke omkostningene med å sikre eller avvikle sine ulike interesser i utlandet. Eksempelvis kan nevnes at domstolene har hatt til konkursbehandling en økende mengde norskeide utenlandske selskap med virksomhet i Norge (NUF). Bildet kompliseres atskillig hvis tilknyttet virksomhet til NUF også drives i andre land, f.eks. i Polen, som synes å kunne representere en ventet utvikling.

En effektiv, god og rettsikker domstolsbehandling forutsetter omfattende alminnelig kunnskap og faglig trygghet hva angår den norske nasjonale og internasjonale insolvensrett. Dette er særlig viktig når det må handles hurtig. Eksempelvis må en domstol svare umiddelbart kunne gi svar, hvis det pr telefaks innløper spørsmål om anerkjennelse av utenlandsk insolvensbehandling åpnet i flyselskap som har fly i luften på vei til norsk flyplass. Slikt spørsmål er naturlig og relevant med henblikk på beskyttelse av flyet mot enkeltkreditorer.

Under internasjonal insolvensbehandling vil det ofte også være behov for kontakt mellom domstoler i landene som er involvert, for å gjøre avtaler om samarbeid, arbeidsdeling og ansvarsområder. I stor grad vil det også dreie seg om mer generell samarbeidspolicy.

En fullstendig, eller delvis sentralisering av oppgaver og ansvar som den internasjonale insolvensbehandlingen medfører, er nærmest nødvendig. Det er verken hensiktsmessig eller rasjonelt å spre dette på alle eller de fleste domstolene. Et enhetlig ansikt utad tilsier at disse oppgavene i størst mulig grad overlates en domstol, i en av de fire største byene. Kanskje er heller ikke disse oppgavene egnet for å spres på for mange dommere ved embedet. Den internasjonale insolvensbehandlingen, som formentlig neppe vil bli svært arbeidskrevende for det på et hensiktsmessig antall dommere, kan f.eks legges til 6-8 dommere med slik faglig interesse, eller en tilsvarende avdeling i en domstol.

I lovforslaget § 179 if er enkelte oppgaver lagt til "Oslo tingrett". Lovutvalget forstår forslaget slik at disse oppgaver skal legges til den førsteinstansdomstolen i Oslo, som etter domssognsforskriften behandler konkurssakene. I dag er det Oslo byfogdembete, som har stor kompetanse på konkursbehandling. Oppgavene etter § 179 bør derfor legges til Oslo byfogdembete. Selv om det for tiden drøftes et forslag om sammenslåing av Oslo byfogdembete og Oslo tingrett, er det i et slikt lovforslag uheldig å forskuttere en mulig sammenslåing av domstoler.

Til §§ 177 og 178 jf § 179 skal bemerkes at kontrollen av den utenlandske insolvensbehandlingen foreslås kun knyttet til et krav om kunngjøring og registrering. Dette avhjelper ikke den automatiske virkningen i andre henseender, f.eks i relasjon til leverandører, debitorer og kreditorer. Disse bør få kunnskap om insolvensbehandling som vedrører dem på samme måte som ved norsk insolvensbehandling.

Det vil være uheldig om det ikke etableres automatisk kunngjøring og registrering av utenlandsk insolvensbehandling som automatisk har virkninger i Norge. Kunngjøring og registrering av meldinger fra en utenlandsk forvalter kan neppe isolert sett medføre særlige uheldige virkninger, selv om virkninger i Norge senere skulle bli bestridt, og kunngjøring og registrering er det som minst bør foranledige forhåndskontroll av domstol. Den utenlandske insolvensbehandler bør i så fall, på like linje med de norske bobestyrere, sende sine meldinger med krav om kunngjøring og registrering direkte til Brønnøysund og andre aktuelle registre, hvilket er både tids- og ressursbesparende.

Det bør etter fagutvalgets oppfatning være et ufravikelig krav at en utenlandsk insolvensbehandling, som etter § 174 får automatisk og umiddelbar virkning i Norge, og som kan nektes anerkjennelse, meddeles direkte fra utenlandsk domstol eller insolvensbehandler, til den utpekte kompetente domstol i Norge, ved oversendelse av beslutningen på norsk eller engelsk. Denne domstolen bør foreta en enkel prøving av om anerkjennelse skal nektes. Dersom det ikke er aktuelt å beslutte nektelse, bør det være obligatorisk for denne domstolen å besørge at alle utenlandske insolvensbehandlinger som kan ha betydning og virkninger i Norge kunngjøres og registreres i de aktuelle Brønnøysund-registre og andre relevante registre, på samme måte og med tilsvarende opplysninger som for egne norske tilsvarende insolvensbehandlinger.

Dette endrer ikke noe på den automatiske og umiddelbare virkningen, selv om den enkle kontrollen og kunngjøringen mv nødvendigvis kommer noe senere enn virkningens inntreden. Melding av alle utenlandsk insolvensbehandlinger som kan ha eller få virkninger i Norge til en faglig særlig kompetent domstol, vil også ha de positive virkninger at misforståelser og uklarheter enklere kan avklares, samarbeid kan innledes og det kan gis veiledning og pålegg om underretninger til kreditorer mv.

Utover dette kan ikke fagutvalget ikke se at det er særlig grunnlag for bemerkninger på vegne av Dommerforeningen.

Dommerforeningens fagutvalg for gjeldsforhandling og konkurs 24.02.2011

Leif Villars-Dahl

Finn Kløvstad